

ציפורן משתלשל *Dianthus pendulus* פורח במצוקי החבל הים תיכוני (ספטמבר 2016)

כתבה: ערגה אלוני

ציפורן משתלשל *Dianthus pendulus* (שמו העברי הקודם - **צ. משולשל**) ממשפחת הציפורניים, הוא בן-שיח מעוצה בבסיסו, בעל פרחים ורודים, גדולים ומרשימים. הצמח גדל על גושי סלע גירניים וענפיו משתלשלים מטה. הגבעולים גליליים, חלקים ומעובים במפרקים. בחלקם העליון הם מצמיחים סעיפי גבעול בעלי כמה פרחים. העלים נגדיים דמויי סרגל שפתם תמימה, יושבים על הגבעול. הפרח דו מיני, צבעו ורוד כהה, הגביע בן 5 עלים מאוחה לצינור באורך 1.5-3 ס"מ, המסתיים ב-5 שיניים קצרות. הגביע מעורק בעורקים עדינים וצפופים. בסיס הגביע עטוף ב-10-14 חפים רעופים דמויי קשקש. חמשת עלי הכותרת ורודים, לעיתים מנוקדים בכתמים קטנים ורודים כהים. החלק התחתון של הכותרת- הציפורן מאורך וצר הנתון בתוך הגביע. הכותרת מתרחבת לצורת מניפה צרה השסועה בקצותיה השוליים גלולים אחורה. כתם ורוד סגול מעטר את בסיס הכותרת ועליו שערות בהירות זקופות. כתם הצבע מבליט את אברי המין של הפרח. האבקנים 10, זיריהם ארוכים ורודים; הצלקת מאורכת סגולה. לא כל האבקנים מבשילים יחד. אבקן בשל הוא זקוף. אבקן שסיים את תפקידו מתכופף אחורנית לכוון הגביע. השחלה עילית בת 2-5 עלי שחלה. עמוד העלי קצר ביותר, הצלקת נראית מחוברת ישירות לשחלה, היא מפוצלת בעלת שתי אונות ארוכות. הפרי הלקט הנפתח ע"י שיניים ומכיל הרבה זרעים שטוחים בצבע שחור.

ציפורן משתלשל. צילום: ערגה אלוני ©
שורה עליונה: מימין - צמח בשיא הפריחה; במרכז ומשמאל - מבט מקרוב על הפרחים
שורה תחתונה: מימין - נראות שתי צלקות כהות וזירי אבקנים כפופים; במרכז - גביע הפרח, הכותרת השעירה בבסיסה, ואבקנים; משמאל - פרח בשיא
הפריחה, שני אבקנים בשלים והאחרים שסיימו תפקידם, זיריהם כפופים אחורנית
להגדלה - לחצו על התמונות

ציפורן משתלשל אינו שכיח בנוף והוא נדיר למדי ומוגדר כצמח מוגן. הוא גדל בצפון הארץ: בחרמון, בגליל, בכרמל ובעמק בית שאן. תקופת פריחתו ממושכת, הוא פורח כחצי שנה, מאפריל עד ספטמבר, בשפע של פרחים ריחניים המושכים את העין בצבעם העדין. הוא קרוב ל**ציפורן הלבנון** הגדל בחרמון. תפוצתו העולמית משתרעת באזור צפון-מזרח הים התיכון.

בארץ גדלים 8 מיני ציפורן. הציפורן תורבת וטופח בידי אדם לזנים רבים המוכרים בנוי כגידול גנני. אך עיקר החשיבות של הסוג היא בהיותו גידול חקלאי המשמש כפרח קטיפי חלקם ליצוא. קיימים זנים רבים ושונים בצבעים מרהיבים מלבן ועד אדום סגול ורוד וכאלה בעלי צבעים מעורבים. גודל הפרחים בזנים השונים אינו אחיד. טופחו זנים בעלי פרח קטן ועד פרחים גדולים הנתמכים בחממות ברשתות.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2016 ציפורן משתלשל *Dianthus pendulus* פורח במצוקי החבל הים

תיכוני (ספטמבר 2016), "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 3.

[/https://www.kalanit.org.il/dianthus-pendulus](https://www.kalanit.org.il/dianthus-pendulus)